

4

Przystanek on-line

Justyna Miernik
Joanna Piasta-Siechowicz

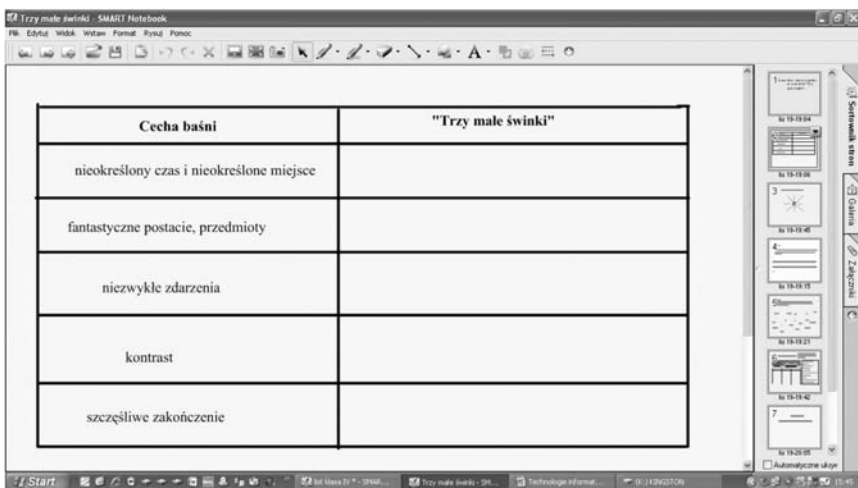
Tablica interaktywna w dydaktyce szkolnej na lekcjach języka polskiego

Wprowadzenie do nauczania przedmiotowej tablicy interaktywnej organizuje w taki sposób proces lekcyjny, że spełnia on oczekiwania nauczyciela i ucznia; nauczyciela ponieważ interaktywność urządzenia medialnego organizuje etap przygotowania się do prowadzenia lekcji w zależnościach: czas poświęcony na przygotowanie się do zajęć (zgromadzenie bazy wizualnej, opracowanie metodyczne zadań) procentuje w trakcie zajęć lekcyjnych, w których aktywność przenosi się na ucznia. To on koncentruje swoją uwagę na zadaniach prezentowanych na tablicy, bo przyciągają barwną grafiką, różnorodnością wizualizacji: schematami, zdjęciami, filmami, angażują do działania poprzez uaktywnianie obrazów, dopasowywanie elementów, uzupełnianie zapisów, wprowadzanie własnych elementów wybranym przez siebie narzędziem indywidualizującym nawet formę zapisu informacji. Uczeń współtworzy obraz notatki, nadając mu wybraną przez siebie kolorystykę, motyw, sposób zapisu, treść itp. Poczucie, że lekcja nie jest odtwórczym zadaniem nauczyciela wzmacnia się dzięki zaangażowaniu percepcji ucznia nawet w szczególności.

Tablica może być wykorzystana przez nauczyciela podczas całej lekcji lub uczestniczyć w poszczególnych jej etapach. Nauczyciel, przygotowany do zajęć, opracowuje poszczególne zadania wzorując się na pomysłach autorów podręczników lub opracowań metodycznych, modyfikuje je, wprowadzając do nich elementy autorskie, zaznacza nawiązania czy odwołania do wcześniejszych treści przedmiotowych. Opracowane na podstawie zadań dla ucznia z podręcznika grafy notatek porządkują tym samym wiedzę wokół poszczególnych zagadnień.

Poniżej prezentuję praktyczne możliwości wykorzystania zasobów tablicy podczas zajęć języka polskiego. Przyjrzyjmy się przygotowaniu nauczyciela do pracy z tablicą i przeanalizujemy, na czym polega praca ucznia.

Na podstawie propozycji z podręcznika Gdańskiego Wydawnictwa Oświatowego *Między nami* kl. IV – tekst baśni *Trzy małe świnki* opracowana została notatka systematyzująca cechy baśni. Wymaga ona charakterystyki poszczególnych elementów baśniowych na podstawie tekstu. Uczniowie wpisują przy wykorzystaniu klawiatury lub pisaka przykłady z tekstu. Efekty zostają zapisane w dokumencie, zawsze można do nich wrócić, odwołać się, utrwalić, wykorzystując sortownik stron.

Po prawej stronie zdjęcia widzimy miniatury sortownika stron, to kolejne etapy lekcji – wzory notatek – zadań dla ucznia. Sugerują one niewerbalnie ilość pracy, organizację czasu, zaciekawiają różnorodną formą.

Na zasadzie przesuwania określeń i porządkowania ich w tabeli uczniowie charakteryzują obiekt opisany w utworze, jednocześnie uzupełniają pracę indywidualnie w zeszytach ćwiczeń, bądź odwrotnie, najpierw w pracy indywidualnej porządkują słownictwo, a następnie prezentują je, tworząc notatkę na tablicy.

**Do odpowiednich domów
zesztyl ćwiczeń , schemat 3
dopasuj podane w tabelce
określenia.**

z suchych desek   z cegły

solidny dom

bardzo słaba konstrukcja

słaba konstrukcja

mocna konstrukcja

chroniący przed niebezpieczeństwem

solidne fundamenty

nietrwały

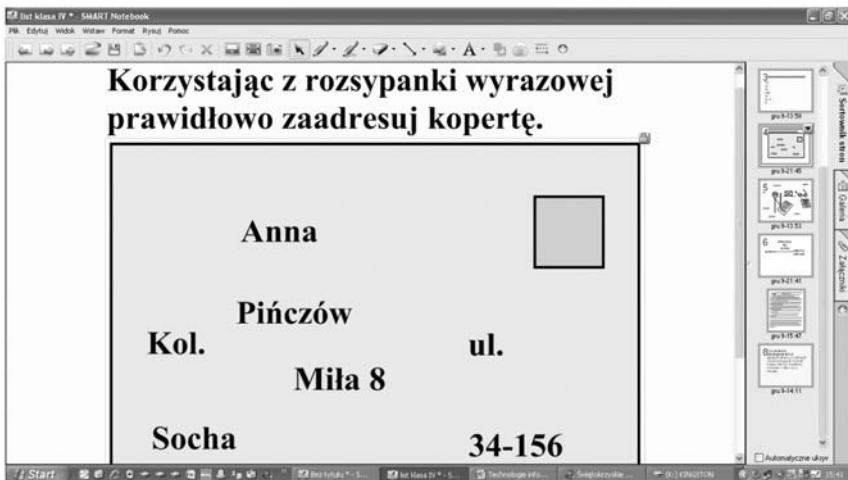
Kolejny przykład to ćwiczenia przygotowane przez nauczyciela bez wzorców, porządkujące wiedzę ucznia o poprawności adresowania kopert, redagowania listów. Lekcja w klasie IV *Ludzie listy piszą...*

**Nad. Justyna Kowalska
Szkoła Podstawowa
im. Wandy Łyczkowskiej
Ostojów 16
26 - 130 Suchedniów**

**Kol. Barbara Nowak
ul. Kwiatowa 25 m.1
28 - 369 Płock**

Plansza prezentująca wzór adresowania kopert służy omówieniu zasad przygotowania korespondencji.

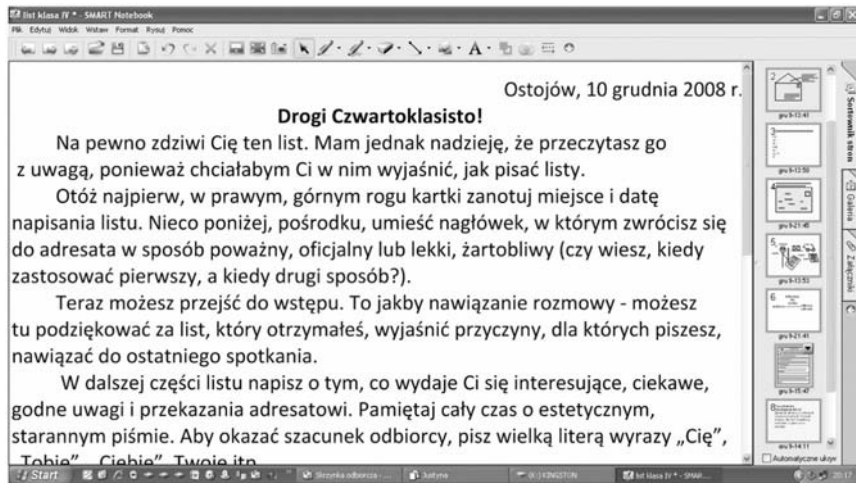
Zadanie porządkowania wyrazów w rozsypanki, utrwała układ graficzny adresu.

Efekt pracy prezentuje kolejna strona („odsłona”) lekcji w postaci schematu komunikacyjnego. Ten uczniowie przepisują do zeszytów.

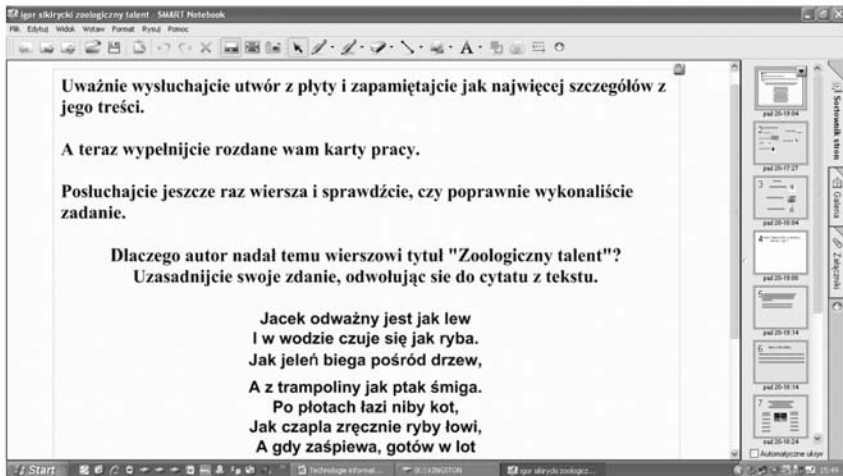
Źródło listu na zrzucie. Scenariusze lekcji wg podręcznika *Ja i świat* – klasa 4, Małgorzata Jas, cykl lekcji *Ludzie listy piszą...* „Inspiracje Polonistyczne” 2000 r.

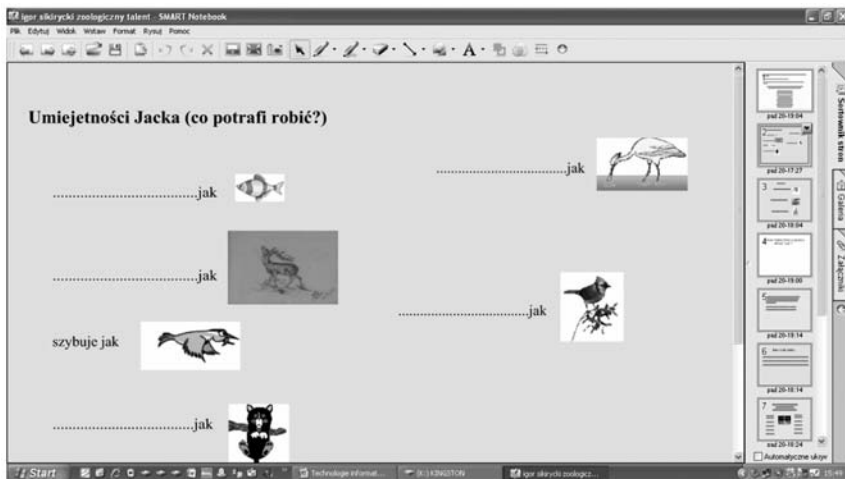
Powtórzenie czy nawiązywanie do treści – istotny element procesu zapamiętywania jest dzięki takim sposobom tworzenia zapisu lekcji usprawniony. A dzięki temu, że dokument zostaje zapisany w zbiorach nauczyciela, zawsze daje możliwość szybkiego i sprawnego odwołania się do poznawanych wcześniej treści. Jest to też nie tylko zapis przebiegu lekcji, ale też sposobu jej odbioru przez uczniów i poziomu ich kompetencji.

Poniżej opis lekcji zapisanej w interaktywnym urządzeniu na podstawie opracowania wiersza Igora Sikiryckiego *Zoologiczny talent*, zamieszczonego w podręczniku kl. 4, *Między nami i Kartach pracy dla ucznia*, Gdańskiego Wydawnictwa Oświatowego.

Ponieważ zarówno tablica interaktywna jak i wizualizer pozwoliły na szkołę bez podręcznika w tornistrze, nauczyciel w prezentowanym przypadku, przywołuje treść wiersza na tablicy. W trakcie wykonywania pierwszego polecenia, uczniowie nie śledzą tekstu wzrokiem, tekst jest zasłonięty cieniem ekranu, wsłuchują się w nagranie, tworzą w wyobraźni obrazy i zapamiętują treść. Odsłonięcie treści pozwala na znalezienie cytatu, konfrontację z odbiorem słuchowym, uzupełnienie braków w zapamiętywanych przez uczniów porównaniach.

Polecenie sprawdzenia poprawności wykonania zadania jest przeprowadzane z wykorzystaniem kolejnej strony notatki interaktywnej wzbogaconej ikonografią utrwalającą obraz związków frazeologicznych z wiersza, z tym, że teraz ze wskazaniem na umiejętność ujętą w porównaniu.

Związki wyrazów w zdaniu, graficzny układ zdania pojedynczego, wzbogacenie pojęcia: *kapela* prostą ikonografią, pozwala i na zaangażowanie w porządkowanie obrazu graficznego zdania, i utrwalanie rządzących nim zasad.

Uzupełnij wykres częściami zdania.

Start

Wyodrębnienie czasowników spośród innych części mowy oraz rozróżnienie czasowników osobowych od nieosobowych w formie interaktywnej zabawy, przygotowanej przez nauczyciela, ożywia udział ucznia w lekcji, wykorzystując naturalną potrzebę ruchu, działania, jednocześnie systematyzuje wiedzę z nauki o języku.

Wrzuć do pudła wszystkie wyrazy, które nie są czasownikami. Następnie bezokoliczniki umieść w samolocie do Krakowa, a czasowniki w formie osobowej w samolocie do Warszawy.

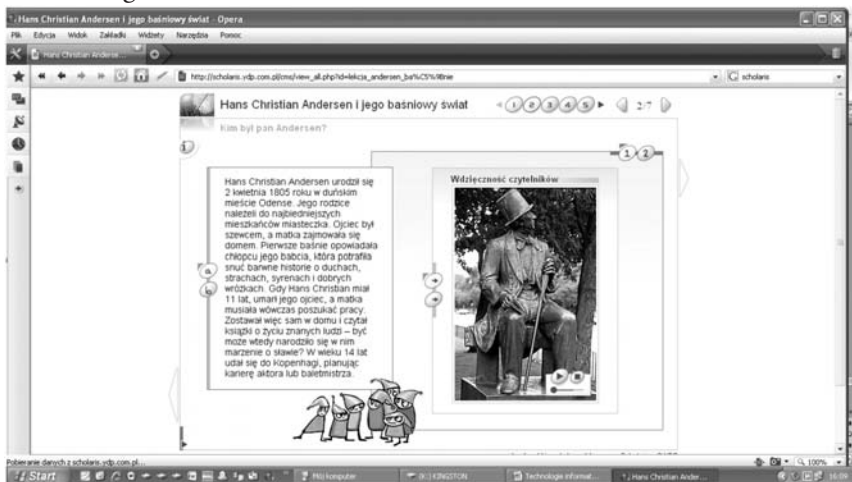
Start

Kolejne przykłady prezentują materiał z zasobów stron www.scholarius.edu.pl na temat baśni dla klasy IV lub dla niższego etapu edukacyjnego. Interaktywna prezentacja *Hans Christian Andersen i jego baśniowy świat* pozwala na powtórzenie, uzupełnienie, a także sprawdzenie wiedzy o autorze baśni i świecie przedstawionym w jego utworach.

Spis treści

Kim był pan Andersen – krótka biografia czytana przez lektora (doskonale nie uważnego słuchania)

Znaczenie tytułów baśni – daje możliwość zrozumienia roli tytułów w utworze i przyporządkowania tytułów do trzech kategorii nazw.

Hans Christian Andersen i jego baśniowy świat - Opera

Hans Christian Andersen

http://scholars.yep.com.pl/mis/view_all.php?id=leksja_andersen_ba%C5%9Bnia

Hans Christian Andersen i jego baśniowy świat

Znaczenie tytułów baśni

1) Tytuły baśni Andersena są ważnymi wskazówkami dla czytelnika – można je potraktować, jak pierwszy tygiel na temat nieznannej jeszcze opowieści. Na podstawie tytułu możemy bowiem przypuszczać, kim są bohaterowie, których przygody opierają się na poznaniu, domyślać się, jakie przedmioty będą odgrywać ważną rolę w opowieści. Po lekturze baśni okazuje się też, że tytuł niesie nawet informacje na temat przesłania całej historii.

2) Pogrupuj tytuły baśni Andersena na trzy kategorie – przeciągnij wyrazy we właściwe miejsca.

Słownik

osoby   zwierzęta   przedmioty

Niezwykli bohaterowie.

Hans Christian Andersen i jego baśniowy świat - Opera

Hans Christian Andersen

http://scholars.yep.com.pl/mis/view_all.php?id=leksja_andersen_ba%C5%9Bnia

Hans Christian Andersen i jego baśniowy świat

Niezwykli bohaterowie

1) Bohaterowie stworzeni przez duńskiego pisarza ciągle budzą tylne emocje u odbiorców. Czytając baśnie Andersena, przeżywamy rozpaczą i samotność brzydlącego kaczki, podziwiamy wytrwałość Gerdy w walce o odzyskanie przyjaciela. Wzruszają cierpienia Elzy, która pragnie odzwarować braci, cieszy zaś szczęście Calineczki, która po wielu niebezpiecznych przygodach znajduje małość.

Połącz bohaterów utworów z charakterystycznymi dla nich przedmiotami.

Calineczka   Dziewczynka z zaparkami   Brzydlące kaczki   Mała syrenka

○ ○ ○ ○

○ ○ ○ ○

Sprawdź swoją wiedzę – test. To ćwiczenie interaktywne jest formą sprawdzenia swoich wiadomości o poznanych baśniach Andersena. Przy dźwiękach orientalnej muzyki dziecko pomaga zabawnemu czarodziejowi pokonać trasę wędrówki, podczas której mag napotyka różne przeszkody. Jeśli uczeń udzieli poprawnej odpowiedzi na wyświetlające się na ekranie pytanie, czarodziej przejdzie trasę bez przeszkód. Błędnie zaznaczona odpowiedź (spośród trzech możliwych) powoduje wybuch i utratę energii przez maga. Brak prawidłowej odpowiedzi skutkuje pojawianiem się pytania w kolejnych etapach podróży czarownika.

A oto zdjęcia innego programu do sprawdzenia i uporządkowania wiedzy o baśniach, utrwalenia terminologii, rozbudowania wyobraźni o świecie przedstawionym w utworach pt.: *Co wiemy o baśniach?*

Spis treści – informuje o tematyce wokół pojęć: *narrator, czas i miejsce akcji, walka dobra ze złem, świat wyobraźni* i teście wraz z podsumowaniem wyników.

